

BERICHTEN EN VARIA.

Temporaire vulling. Dat roode guttapercha voor tijdelijke vulling een zeer geschikt materiaal is, behoeft hier niet vermeld te worden. Door zijn elasticiteit laat het zich evenwel moeilijk behandelen, terwijl het, bij het verwijderen uit de caviteit, bijna evenveel moeilijkheden aanbiedt als een amalgaam of cementvulling. Men kan zich evenwel eene serie van samenstellingen maken, die zich uiterst gemakkelijk laten verwerken. Men smelt voor dat doel in een uitdampschaltje een stukje was, onder voortdurend omroeren, mengt men hier onder sulphas barytae. Hieronder smelt men roode guttapercha.

Naarmate men nu, bij deze bewerking, de verhouding der guttapercha, tegenover de twee andere bestanddeelen, vergroot, verkrijgt men een materiaal met grooter weerstandsvermogen. Is het alleen noodig een medicament of cauterium, voor een korten tijd, in de caviteit te overdekken, dan is zulk eene compositie, met laag guttapercha gehalte, veel aangenamer dan een mastix prop of temporaire cementafsluiting. Voor afsluitingen, die langen tijd moeten dienst doen, neemt men:

Cerae albae	4
Sulph. barytae	20
Guttapercha	40

Voor zeer tijdelijke vullingen:

Cerae albae	3
Sulph. barytae	20
Guttapercha	20

(T. v. T. 1894)

Schadelijke sigaretten. Het *Maandblad tegen de Vervalschingen* schrijft:

Wij achten het in het publiek belang te wijzen op

sigarettensoorten, welke van fraai uitzierende mondstukjes voorzien zijn, die hoewel goudkleurig, (en bij één soort zelfs voorzien van de toevoeging: »22¹/₂ Karaat«¹) daarmede alleen in kleur overeenkomen en blijkens ons onderzoek nagenoeg geheel uit koper bestaan. Het behoeft geen betoog, dat oxydatie dezer koperdeelen spoedig plaats kan vinden, hetgeen dan natuurlijk, vooral bij huidandoeningen of open wondjes, zeer gevaarlijke gevolgen zal hebben. Buiten dien laten deze koperdeeltjes betrekkelijk gemakkelijk los; en komen zodoende in mond en maag terecht.

Waar uitstekend kurkpapier tegenwoordig voor mondstukken van sigaretten in den handel is, verdient dit ten zeerste de aandacht, en is dit beslist aan te bevelen tegenover het koperhoudend materiaal, hetwelk voor dit doel officieel verboden behoorde te worden.

Het Ivoren Kruis. In de »Mos-Groene« van 6 April vinden we van de hand van Mevrouw Mansfeld—de Witt Hubers het volgende:

In een Engelsch blad worden giften gevraagd voor een nieuwe Ver. »Het Ivoren Kruis«, een jonge zuster van het Roode Kruis, Sir St. Clair Thomson schrijft daarover en zegt: het menschelijk lichaam wordt vaak vergeleken bij een machine; het moet gestookt, schoongemaakt en weer gesmeerd worden. Maar het heeft dit op de machine voor, dat het de eerste tientallen jaren de defecten vrij wel zelf herstellen kan, n.l. dat de natuur dit doet; maar een gebrek aan één voornaam onderdeel wordt vaak verwaarloosd, — de tanden, een deel, waaraan slechts door kunstmatige hulp reparatie kan worden aangebracht. Het Ivoren Kruis, overtuigd, dat een goed gebit een eerste gezondheidseisch is, wil zijn hulp uitstrekken tot leger en vloot en de koopvaardijvloot, maar ook tot de achtergebleven vrouwen en kinderen.

De dentist heeft jaren lang in een slechten reuk gestaan. De naam »Tandenjood« is gelukkig aan het verdwijnen.

Veeleer moet men hem den modernen *Benvenuto Cellini* noemen, want ook hij vervaardigt meesterstukken van ivoor en goud.

Dat een Ver. *het Ivoren Kruis* ook hier te lande een vruchtbaar terrein zou vinden, blijkt uit de volgende gegevens:

Bij een der keuringsraden voor de landstorm, jaarklasse 1898 en 1899, dus van mannen van 38 en 39 jaar, meldden zich 1142 personen aan. Van deze werden 353 afgekeurd en van deze laatsten 35, dus 10 pCt. wegens tandgebreken.

Men moet hierbij in aanmerking nemen, dat zij, die voor één gebrek worden afgekeurd, niet verder onderzocht worden naar andere gebreken; m.a.w. iemand die ongeschikt voor den militairen dienst wordt geoordeeld, b.v. voor blindheid, het gemis van een been of arm, wordt niet meer onderworpen aan een keuring voor zijn gebit, waaruit volgt, dat het aantal van hen, die aan tandgebreken lijden, waarschijnlijk nog wel met eenige percenten kan verhoogd worden.

De Geschiedenis van den Tandborstel. Van het nederige instrument, van zooveel belang intusschen voor de ziekenverpleging en niet minder voor hen, die uit de handen der ziekenverpleging wenschen te blijven, geeft C. E. Thomas in het tandheelkundige tijdschrift »Ash's Journal« een geschiedkundige schets, waarvan de inhoud ook den lezers van dit tijdschrift eenig belang zal inboezemen.

In 1754 schijnt de tandenborstel nog niet bekend te zijn geweest. Lord Chesterfield schreef toen zijn »Brieven aan zijn zoon«, waarin hij hem voor alle omstandigheden des levens wijze lessen geeft. In één dezer brieven schrijft hij: niets lijkt mij onbelangrijk, als het je nuttig kan zijn. Ik hoop, dat je goed voor je mond en tanden zorgt, en dat je ze iederen morgen goed schoonmaakt met een spons en lauw water, waarin een weinig arque-busade-water is

gedruppeld; ook moet je telkens na het eten je mond zorgvuldig spoelen. Gebruik vooral niet van die stokjes of andere harde dingen, die altijd het tandvleesch wegdringen en het glazuur der tanden verwoesten.

Thackeray vertelt van een zijner figuren uit het jaar 1700, dat hij een tiende van den dag besteedde aan het borstelen van zijn tanden en het oliën van zijn haar. Beide bezigheden zijn in dien tijd onwaarschijnlijk, de tandenborstel was er nog niet, en het haar werd bedekt met een pruik. Immers, ook andere schrijvers uit dien tijd behandelen uitvoerig de reiniging der tanden, maar van allerlei middelen wordt gewag gemaakt, maar van den borstel niet.

Een doekje om te wasschen, een penneschacht of een zilveren tandenstoker zijn de voornaamste middelen, reeds sedert 1600. De tandenstoker werd door de heeren in den hoed gedragen, en door de dames in het haar! Ook had men tandenstokers van hout, van *Lentiscus*, den boom, waaruit *mastix* wordt gewonnen. Reeds lang voordat de borstel in de geschiedenis verschijnt, leest men van tandpoeder, dat dan ook met een doekje werd ingewreven. In een brief van 1719, van een voornaam persoon, wordt gevraagd naar de samenstelling van een tandpoeder, dat hij eens had gekregen. »Ik geloof dat er myrrhe in is.« Dit poeder zal wel iets gelijksoortigs zijn geweest als het *arquebusade* van Lord Chesterfield.

Zelfs in 1797 wordt in een »Gezondheids catechismus voor Schotland« nog alleen gesproken van drinken, gorgelen en het kauwen van droge dingen, zooals brood, om de tanden in goeden staat te houden.

Een overgang van den tandenstoker tot den borstel was een stuk zoethoutwortel of lucernewortel, gekookt in water, daarna met een mes bewerkt, waardoor het den vorm van een kwast aannam, en dan gedroogd. Het einde van die kwast werd bevochtigd en in tandpoeder gedoopt, en hiermede werden de tanden onderhanden genomen. Deze goede raad

werd in 1784 gegeven. Toch zijn er nog vroegere getuigenissen, waarin van een tandenborstel wordt gesproken: een notitieboekje, waarin Francis Sitwell opteekent, dat hij den 9en October 1729 een tandenborstel te Londen heeft gekocht voor vier stuivers, en de gedenkschriften van keurvorstin Sophia van Hannover, die in 1640 de grimassen van haar gouvernante zat te bewonderen, als deze haar tanden poetste, terwijl zij haar leerling aan het leeren had gezet. Deze dame beschrijft, als achterlijke zede, het wasschen van de tanden met een doekje door een rijke boerendochter, terwijl Butler van Egyptische bedienden vertelt, die hun tanden met een vinger met zeepsop afwreven. In vorstelijke kringen is dus misschien al zeer vroeg geborsteld, terwijl de hooge adel zich zulk een weelde nog niet veroorloofde.

Van Napoleon I bestaat nog een tandenborstel met gouden handvat, dragende het keizerlijk wapen en de letter N. Maar in zijn tijd moet het instrument reeds zijn intocht in de gezinnen hebben gedaan. Want in een boek, verschenen in 1806, vindt men een pakkende beschrijving van een ouden, ruienden tandenborstel, »middenin volkomen kaal, terwijl de overgebleven haren naar buiten uitsteken, en de tanden bij het borstelen worden geranseld door het ivoor.«

(TIJDSCHRIFT VOOR ZIEKENVERPLEGING VIA MOLESCHOT.)

Bestrijding Tandbederf. Van den secretaris der Nederlandsche vereeniging tot Bestrijding van het Tandbederf ontvangen we een vlugschriftje, bestemd om op ruime schaal te worden verspreid. De korte inhoud is: men onderhoudt zijne tanden 1°. door ze goed te reinigen, 2°. door ze flink te gebruiken, 3°. door ze regelmatig aan tandheelkundig onderzoek te onderwerpen, 4°. door alle zieke tanden vroegtijdig te laten herstellen. Deze punten worden op duidelijke wijze uitgewerkt. Exemplaren van propagandamateriaal zijn à 1 ct. per stuk verkrijgbaar bij Dr. C. v. d. Hoeven, Ieplaan 83, den Haag.

Dental Rubber. Aan verschillende collega's werd noodgedwongen dozen golddust rubber toegezonden met één plaatje rose rubber. Sommige der »eenheidsdozen« bestonden geheel uit Washington rubber. Een tweede zending echter was samengesteld uit de eveneens uitstekende golddust-rubber van de firma Wijnberg en een plaatje *Washington*-rose. In de begeleidende circulaire werd tot mijn spijt verzuimd dit laatste mee te deelen. Voor zoover mogelijk herstel ik hiermee, met excuses aan den Washington fabrikant, deze omissie.

B. R. BAKKER.

Dental Cosmos. Collega Bonnet te Goes vraagt wie hem in koop of in leen de D. C. van September 1917 kan afstaan.

Geslaagd: voor het tandartsexamen: de dames A. W. Couvée, J. van Dijk en E. M. Dijkhuis; en de heeren J. J. Petri; M. J. Penning; en H. J. Kodermond. J. C. A. Guyt; M. J. Koorerman; J. G. Laseur.

Gevestigd: Osc. Lansberg, Heerenstraat 75, Groningen;

J. H. Meijer, Rosendaal.
